

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 ..
Negyedévre — — — — — 2 ..
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Iskolapolitika.

Mínél tovább tart a háború, amál kétségtelembebb, hogy a fegyverkezés korlátozásának, a jövőben való háború elkerülésének szükségessége az egész emberiség felkületének el nem fojtható törekvésévé fog erősödni s hogy az újjászültelem munkásságának javarésze feldult társadalmi közönségeknak, a családoknak, az államnak fog szentelődni. A főlészire jutó, s megoldásra kerülő kérdések közül a legelölők között lesz a közoktatás ügye. Mint-hogy az új választási törvény alapján a törvényhozásban bizonyára jelentékeny számban fognak képviselőkhöz jutni a radikális elemek, valamelyes kulturharc kitörésére számíthatunk. Az első harci jelző a közoktatás általános, teljes államosítása lesz. Egyvallású államban, hol a kormányzás is a közös vallás szellemében történik, ez az elv helyes, természetes. Nálunk azonban a felekezeti, nemzetiségi megoszlás, meg a kormányzásnak liberális — a jövőben radikális tendenciája miatt az államosítás gondolatát el kell utasítanunk. Ez a jelző a harcoss, hatalomra törekvő szabaddóművesség teremtménye, melynek a világháború földidézésében igen nagy része van, s mely veszni látván a háborút, a demokrácia cégére alatt igyekszik új erőre kapni az összes orszá-

gokban. A dekadens szellemnek iskoláink-tól való távoztartása nemcsak keresztény, hanem nemzeti szempontból is kötelességünk. Ha nem is tudjuk talán kath. iskoláink számát szaporítani, a meglévők megtartását és intenzív, kath. szellemű nevelő hatását főleg az autonómia megvalósításával kell biztosítanunk. Azonban mi sem akariuk hallgatással mellőzni azt a rendkívül fontos szempontot, hogy az államosítás révén megszabadulunk a nemzetiségi iskoláktól, s ezáltal közelebb jut-tatjuk a nemzetiségi kérdést a ránk nézve kedvező megoldáshoz. Kétségtelen lévén, hogy a nemzetiségi eszme elsősorban idegen államok talajából merítette erejét, meg kell várnunk, meglesz-e a háborúnak e tekintetben megtorló és megszüntető hatása? A nemzetiségi iskolákkal szemben az az álláspontunk: ebben a hazában csak egy kultúra lehet: magyar kultúra. Az államnak kötelessége, hogy kizárólag ezt a kultúrát szolgálja és mozdítsa elő. Ennél-fogva a nemzetiségi iskolák általában fölöslegesek, legnagyobb részükből károsak, mert nemcsak idegen kulturák melegágyai, hanem a magyar nemzeti szellemmel ellentétes áramlatoknak is forrásai. Ennél-fogva nem az általános államosítás szabaddóműves jellegű gondolata, hanem a magyar nemzeti állameszme értelmében kell megindítanunk a legközelebbi időben

új iskola-politikánkat. Örömmel üdvözöl-jük e téren Apponyi Albert gróf kultuszmi-niszterünket, s reménykedéssel várjuk első lépéseinek erőteljes folytatását. Minden erdélyi magyarnak szívéből beszélt, mikor a föltétlenül domináló sztratégiai határ mellett a kulturhatár megalkotásá-nak szükségességét is hangoztatta.

Csak épüljenek a határmenti magyar népiskolák, legyen lehetséges minden gyer-mekre nézve legalább az elemi műveltség elsajátítása, de ez a műveltség szellemé-ben csak magyar lehet! Emellett kötele-zően lehet a nemzetiségi nyelvet is taní-tani, s az ethnikum konzerválását, amely-nyiben kizárható belőle az állameszme ellen irányuló tendencia, mi is helyesnek, sőt állami támogatást érdemlő dolognak tartjuk. A nemzetiségi középiskolákat azonban mindenestre államosítani kell. A magasabb kultúra öntudatos közvetítése csak a faji és nemzeti öntudat alapijáról történhetik, s hogy ezen intézetekben nem a magyar nemzeti öntudat középponti gondolatán épült föl az oktatás és nevelés, azt erdélyi embernek fölösleges bizonyítanunk. Annak meggátálása, hogy a tömege-sen gyártott nemzetiségi intelligencia ke-nyérkereseként üzze az igaztást: elsőren-dű iskolapolitikai feladatunk.

b. d.

Tábori posta 455., 1917. szept. 12.

A görbe Bukovinában.

(Egy kis útirajzféle).

Augusztus hó 2-án, egy lankasztó hő-ségben vezetett napimunka után, az orosz alkonyatnak kellemes hűvösségében a szabad ég alatt ültünk a barakkunk előtti fák között, ami „angol kertünkben“ s haza gondoltunk. Csak gondoltunk, mert hazafelé beszélni tilos volt. Mi hoztuk a tör-vényt, hogy aki az otthonról beszél egy kor. büntetést fizet. Nézegettük hazafelé szálló vággyal a magyar csillagot, a gön-cölszekerét. Mi neveztük ki magyar csil-lagnak, s ezért, tán hálából olyan szépen, olyan biztatóan ragyogott, mint otthon.

Amikor a legjobban ábrándoztunk, egy ordonánce sürgőnyt hozott. Máskor is jött sürgöny elég, de nem nagyon érdekelt hemünket, hanem most, mivel napok óta suttogtak a „nagyfejűek“ s mivel valami volt a levegőben, mindenki figyelt. Sejté-

sünk valóra vált, tényleg parancsot kap-tunk, melynek értelmében 5 nap alatt je-lenteni kell a teljes felkészültséget az Ab-marsra. Merre megyünk, hol állapodunk meg, erről nem szólt a szükszerű parancs. Rendben van, katonasors! Jerünk esoma-golni, intézkedni, teveleket írni!

Az 5 nap hamar eltelt s eljött az indu-lás órája. Vigak voltunk, mert a katona, amikor bizonytalan tájak felé kell masiroz-nia, mindig vidám. Azt hiszi, egész új világ tárul fel előtte, új vidék, új emberek, új szokások. Talán az édes hazai földön át vezet az útunk, talán valahol az otthon táján állapodunk meg.

A szegény katona azonban többnyire csalatkozik. Mi is négynapos út után, 56 kocsink elé fogott két vasszörnyetegünk jó-voltából, dicsőséges és szomorú emlékü történelmi tájakon át, drága hazánk föld-jére érkeztiünk, de fájdalom, csak egy da-rabkát láttunk keleti széléből. A vidék, emberek, szokások azonban újjak és érde-kesek voltak. Főleg elragadóan szép volt

a vidék. Sohasem felejttem el az élénk tá-rult képnek hatalmas kontrasztját. Min-denfelől az Erdőskárpátok megnyugtató örökzöldje vett minket körül. Mintha hegy-csúcs hegyesűcs hátán az égig akarna ka-paszkodni. Az ősenyves örökös zugásá-ba élénk felesléssel szől bele az Ara-nyosbeszterce futó csevegése. Nehány nap előtt ágyúidőrgés felelt az ég haragos zengésére, most édes láрма veri fel a csendet: kakukkszól és rigófütty. Az egész magasztos kép fölött ott lebeg ezüstös csillogású páratatban a Termtő Isten sze-kere.

S alant? Még most is füstfőlgő romok az egész vonalon. Ez a néhány kormosan meredő fal, régebben vasúti állomás volt. Amaz, amelynek nincs teteje, iskola, tova egy szerény iatemplom üszkös maradvá-nyai zokogják néma síralmukat. Feltépett vasúti sinek, félbontott vas- és fahidak, szenny, púsztalás és a hajléktalanoknak sírása jelölik a rémes útát, amelyen a meg-vert orosz hadsereg menekült.

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legregibb egyházi szerek ruhák,
zászlók, stb. gyára — Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

Gyulafehérvár ünnepe.

Bármennyire a 46-osok ünnepe volt a vasárnapi, de mégis büszke örömmel nevezük a magunk ünnepnapjának azt a napot, amelyen a legmagyarabb főherceg, az erdélyi hadak bálványozott fővezére néhány óráig városunk falai között időzött. Tulajdonképpen csak vasárnap reggel kaptuk a biztos hírt, amikor megjött a hivatalos értesítés, hogy József főherceg elindult autóján gróf Pálffy öltöny százados kíséretében Kolozsvárról. Így aztán csak nagy hírtelen kerültk fel a lobogók a házak ornára, de az öröm s az ünnepélyesség különösebb külső színei elmaradtak. A főherceg autója szinte észrevétlenül surrant át vasárnap délelben a városon s csak a várban a Valéria utcában tört ki a lelkesedés első felkiáltása, ahol a 46-osok sora várták az érkező főherceget. A főherceg kiszállt s azonnal szót váltott a fiaival. Lepten nyomon ismerősökre talált s a legkeresettebb hangú társalgás indult meg közöttük. Egy jelenetet leírunk mintaképpen. A főherceg meglát egy szakaszvezetőt. Ránéz s megszólítja:

- Mikor lettél szakaszvezető?
- Négy hónapja, fenség.
- Ezt a nagy ezüstöt én adtam?
- Igen, fenség, mind a hármat.
- Ugy-e, te Tóth Péter vagy?
- Igen, fenség, én vágyok.

S megindul aztán a kérdezősködés a gye-rekekről, az asszonyról, a sógorról, a főherceget ismeri őket mind. S a kérdések utolsója mindig ez: Mi a kívánságod? És a fenséges úr ajkairól sohase jön tagadó válasz. Mindenik fiához van egy kedves szava s csak úgy simogatja arcukat jószág tekintete, amikor velük beszél. Megmondta nekik, hogy valószínűleg ismét visszakerülnek az ő keze alá s akkor megint gyakrabban érintkeznek majd egymással. A főherceg aztán a kis kármány udvarára ment, ahol a papság, vármegye, városi tanács, törvényszék, Szeged város képviselőlete s a tisztikar állott, akiket a főherceg bemutatott magának. A vármegyét Bánffy Kázmér báró, főispán, In-

czádi-Joksmann Ödön alispán, Szeged városát Szalay József rendőrkapitány s Gál Endre dr. kultúr tanácsos képviselte; a papság Tamásy Aron nagyprépost vezetésével jelent meg. A főherceg távollevő püspökök urunk után érdeklődött és sajnálta, hogy személyesen nem üdvözölheti. A bemutatás után azonnal kezdődött az ebéd, melyen nyoma sem volt a hivatalos ebédek szokott merevségének, a főherceg a legesztelenebb hangon társalgott majdnem kizárólag magyarul, s mondott el igen sok kedves apróságot láborús életéből. Elbeszélte pl., hogy egyszer a 46-osok felkérték, hogy lépjen fel képviselőnek, ne is mondjon programbeszédet, megválasztják anélkül is. Pedig a főhercegnek nem lenne nehéz programbeszédet mondani, mert nemcsak kitünően beszél magyarul, hanem határozottan elsőrangú szónok is. Csak úgy ömlik ajkairól a szó, rögtön kész a beszédre. Ezt láttuk a fogadtatásoknál is, de különösen az ebédnél, amikor az első fogás után felemelkedett s gyönyörű szép, szívből jövő szavakkal emlékezett meg a 46-osokról. Az elragadtatás őszinte kitörése hangzott el a beszéd után, melyet egész terjedelmében itt adunk:

Uraim! Az én hős 46-osaimra emelem poharamat. Hős 46-osaimra, kikkel két hosszú rémes esztendő minden dicsősége, minden rémes tulajd, szenvedése, öröme elválaszthatatlanul összeforrasztott. Hős 46-osaimra, akiket láttam a Dukla-szorosban, a kárpáti tél borzalmai között óriási türelmei ellenséget letörni, visszavetni, előttünk megfutamítani. Azokra a 46-osokra, akiket láttam San Martinónál a Doberdó poklában, a legborzasztóbb küzdelmekben, a legleírhatalanabb helyzetekben, de mindig csak győzni és hősiességgel küzdeni. A 46-osokra emelem poharamat, kikkel szeretet és büszkeség fűz össze. Az Isten vezérelje a további győzelmekre, újabb dicsőségre addig, míg megadatik nekik az utolsó győzelmet: a békét kívánni. A 46-osokra, kiknek szívből azt kívánom, hogy térjenek vissza büszkén boldog családi tűzhelyükhöz. Az Isten vezérelje s tartsa meg őket!

egy tarka embercsoport ödöngött. A borspikától a kieresztett, himzett inget át a boeskorig minden gúnnyadarab olyan volt rajtuk, mint az előbbin. A háborúban szerzett szerény szokásos segélyével oroszul szóltam hozzájuk. Oláhu felelték, mert tényleg egy szót sem tudtak oroszul. Vanak a hegyek közé beékelte faluk, melyeknek lakói kizárólag római katolikus, német ajkú telepítvényesek. Egy ilyen faluban, a neve is német, Karlsberg, hosszabb tartózkodtunk is. Ragyogó tisztaság, becsületesség, vallásosság jellemzi a falut és lakóit. Szép, tiszta temploma van. Boldog voltam, hogy hetek óta először misézhettem „igazi” templomban. A mi templomunk Vormarsch alatt a szabad ég, esős időben katonai sátor volt.

Miután, az útközben kapott parancs által kijelölt vonalon megállapodtunk és működésünkhöz berendezkedtünk, parancsnokságom rendelkezésére a hercegség fővárosába Czernovitzba kellett mennem. Nagy örömmel vettem a parancsot. Meglátom, gondoltam, azt a sokat szenvedett várost, — amely a háború három éve alatt háromszor nyögött a muszka zsar-

A lelkes szavak után Adler ezredes üdvözölte a főherceget német nyelven. Ebéd végén még Weinberger zászlósnaak tűzte fel a főherceg az arany vítezési érdem s azután lement a városba, a népünnepély színhelyére. Itt a város nevében Roska Miklós dr. polgármester, Szeged városa nevében pedig Gál Endre dr. kultúr tanácsos üdvözölte s egyúttal átnyújtotta Szeged város ajándékát, a 46-osok özvegyeinek s árváinak gyűjtött összeget: ötv ezer koronát. A rendezőség nevében két őrmester üdvözölte, egyik német, másik magyar nyelven. A főherceg minden üdvözöltre felelt, Szeged város küldöttségének megjegyezte, hogy ő is szegedinek érzi magát a 46-osok révén. Majd a sátrak megtekintése következett, ahol a főherceg még mindig talált ismerősöket, sőt csodálatosan éles szeme még nagy távolságban, az embertömegben is felfedezte a régi bajtársakat, megszólította őket, s elbeszélgetett velük. — Az idő már délután 3 óra felé járt, mikor a főherceg búcsút vett kíséretétől, fölszállt autójára s eltávozott körünkből. Csak néhány órát töltött közöttünk, de feledhetetlen emléket hagyott maga után s magával vitte lelkünk törhetetlen szeretetét.

Innen — onnan.

A művelt hang. Mi, szegény vidékiek, nem tagadjuk, kissé távol esünk a kultúra kútforrásától és épen azért alázattal bevalljuk, hogy megint elmaradtunk a világtól. Kultúrembereknek tartottuk magunkat, s nem tudtuk, hogy mi most az előkelő irodalmi hang? Igazán szerencse, hogy kezünkbe akadt „a legműveltebb magyar olvasóközönség szépirodalmi lapjának” az Új Időknek egyik utóbbi száma, ahonnan aztán némileg tájékozódhattunk a modern vívmányokról. Találtunk benne t. i. egy elbeszélést, ahol az inas így beszél a méltóságos asszonyhoz: „Ott egye meg a fene, akár milyen ember vagyok is, de apa vagyok és ha az a mostoha rosszul bánik a leányommal, leütöm a derekát, az istenit az anyjának!” Hát bizony szégyen ide,

nokságban. Bizonyára csak füstölgő romok és a romok fölött jajveszékő emberek fogok találni.

Kellemesen csalódtam. A város teljesen ép, csak az üszkeiben is impozáns főállomási épületet, ezt a gyönyörű reneszánsz palotát gyűjtötték fel a muszkák s a Pruthnak két hatalmas vashidit robbantották föl. Most ideiglenes hadihíd vezet át a tekintélyes folyón. A város fekvése festői. Külvárosai valóságos kertvárosok, szétszórva fekszenek a környező hegyek elég merész lejtőin, s maga a város is több magaslaton épült. Itt-amott nagyvárosias jellegű villamos-vonala jelenleg szünetel. Van néhány igen szép temploma, minők a két izlésű Jézus Szent Szíve temploma, a barokk-stílusú plebánia templom és a hatalmas kupolájú bizánci-stílusú görög keleti székesegyház. Ez utóbbi a mórstílusú érseki palotával valamint a papnevelőintézetűt messziről várkastélyra emlékeztető megragadó képet nyújt. A lakosság nyugodtnak látszik, bár nagyon küzdelmes az élete. A 80.000 lakost számláló városban alig lehet valamit vásárolni. A muszkák minden értékes, praktikus dolgot megvettek,

Masirozás közben nomád életet élünk, sátor alatt hálunk. Szekéren és gyalog naponta 35—40 km.-ternyi utat hagytunk magunk mögött. Minél inkább közeledtünk Bukovina szívéhez, ahol már egy kis termékeny lankás kezdődik, annál kevesebb nyomát láttuk a pusztításnak. Itt már sietősebb volt a „rokon” dolga, mert nagyon is sarkukban voltak a vitez „baka és honvédsaladók”. Itt-ott üzenetet is hagyta hátra, hogy ők most már örökre kimennek, soha többé a Kárpátok felé sem néznek.

A mi szép Erdélyünket némelyek tréfiásan görbe országnak nevezik. Nos, ezek sohasem voltak Bukovinában, mert ha lettek volna, s látták volna az itteni görbületeket, tudnák, hogy ez a kis hercegség sokszorosan veri görbeségben a mi szűkebb hazánkat. Sokféle népe van, bár ruházatok majdnem egyforma. Egyik faluban megszólítottam egy bámészködő öreg bácsit, akinek öltözötte szakasztott olyan volt mint az erdélyi oláhoké, oláh nyelven. Tágrányított szemekkel, értelmetlenül nézett rám, mintha ezt a nyelvet hírből sem ismerné, s oroszul felelt. A másik községben

szégyen oda, de nem tudtuk, hogy a legműveltebb közönség már ennél a hangnál tart. Itt nálunk vidéken a kocsisok s a béresek társalognak ebben a stílusban s ők élvezik ezt a zamatot fekete kávézás közben, t. i. amikor nyelvük mellől kisercentik az öntermesztette fekete nedvet. Na, de most legalább tudjuk a műveltséget. Mennyit is kell még nekünk fejlődniünk s haladnunk, hogy eljuthassunk a legműveltebb olvasóközönség niveaujára!

A modern vers. A modern irodalmi hang után stílszerűleg bemutatjuk a modern verset is a Nyugat utolsó számának alapján. Melegen ajánljuk modellképen kezdő poétáknak, mert ebből megtanulhatják hogyan kell az érdeklődést a végsőkig fokozni és csattanósan befejezni? S mindezt ritmikus zengő sorokban, amint itt következik:

Miképen imádkozzam hozzád Uram,
hogy meghallgatást nyerjek?

Mindig törtem a fejemet, hogy megta-
[találjak egy illő imádságot, de nem
[volt még az a szerencsém.

Ne ítélj el, ha most aranyviolákat
[imádkozom.

Ma aranyviolákat. Holnap kitépett
[szívekből készített pörköltet.

Holnapután csak füstöt, mit kipöfient
[az élet kohója.

S aztán — majd magamat huzom fel
[egy fára.

Mennyi költészet, mennyi modernség
líheg e pár sorban s mennyi drámai erő
a befejezésben! Mindezt persze a mi
vidéki korlátoltságunk még nem bírja
meg, mert még nincs hozzászokva az új
perspektívákhoz. De majd idővel! Most
csak annyit értünk, hogy ez a vers más-
képen nem is végződhetik, csak azzal, ami
itt is jelezve van. Igazán fölemelő befeje-
zés. Ende gut, alles gut.

Üzenet szivednek.

Hogy élek: ezt most neked köszönöm.
Sugaras szívvel köszönöm neked!
Én halott voltam, mozdó és meleg,

vagy magukkal vittek. Ami van, méreg-
drága. Egy kis üvegecske tintáért 3 koronát kellett fizetnem. Egy iv papíros 20 fill. Egy darabka mosdószappan 10 kor. Most még csak egyetlen úri vendéglője van nyitva, az úgynevezett „Róman udvar“ s két igen szép kávéház. Az élet nem igen túlságosan drága, egy elég jó ebéd ára 5—6 korona. A kávéház drágább: egy kis pohár tejskávé 2 korona. Bor, sör nincs. A muszkák mindent megittak. A lakók mesélik, hogy az orosz tiszteknek semmi sem volt drága, valósággal szórták a pénzt s így minden borzasztóan megdrágult. A restaurálás munkája azonban lázasan folyik. A vasútakat, hidakat újra építik, nemsokára megnyílnak a vonatok s ezekkel együtt megindul a sokat szenvedett, szép és tiszta kulturváros egészséges vérkeringése is.

Az orosz rokon itt is üzenetet hagyott hátra, hogy, hát ők még visszajönnek. Visszajönnének, de itt vannak ám a magyar katonák, s közöttük van a magyarok Iste-ne is. . .

Wasykiewicz Viktor dr.
tábori pap.

De lélektelen, szomorú halott.

A szívem napfényt sohasem kapott

És sohasem ért el hozzám az öröm.

Hogy fájok: legyen áldott a neved,

Szívem oltárán áldozó kehely.

A szenvedés, mint tiszta hópehely

Szítál azóta csillogom fölém

S mint hajnalálom, holt anyám ölén:

Oly szent a kfn, mely elborit, befed.

Hogy látok: téged áldalak megint.

Simitó, lágy kezemmel áldalak —

Mert vakság vert meg és nem láttalak,

Míg föl nem csókoltad két holt szemem.

Nem durván költöttél fel — Óh, te nem. .

Fény volt a csóktól, mely szívemnek ínt.

S hogy megyek, — lassan, biztosan, —

[feléd:

Még innen; messze tőled, köszönöm.

Majd egyszer eljön értem az öröm

Kis zöld lámpással. . . Szívedig vezet —

S ha kinyújtod utánam a kezed:

Égész sugárkévéje hull eléd. . .

Nil.

H I R E K.

— **Személyi hírek.** Bánffy Kázmér báró, főispán, Inczedy Jokszmann Ödön alispán, Szalay József Szeged város főkapitánya, Gál Endre dr. Szeged városi kultúr tanácsos, Csulay Lajos Hunyadvörögye alispánja városunkban időztek.

— **Zenés mise** volt október 7.-én vasárnap délelőtt 9 órakor a székesegyházban. A zenét a 82-ösök kitudó vonószekere szolgáltatta a nagy közönséget hozott a székesegyházba. Jelen volt az egész tisztikar, a legénység s nagy számú ájtatoskodó és érdeklődő publikum.

— **Szentségimádás** lesz holnap október 14.-én a zárda templomában, a mult számunkban jelzett sorrendben. Délután 4—5 óráig tartandó gyűlésre az egyleti tagokat meghívjuk. 5 órakor a szent beszédet Balázs Lajos püspöki levéltáros tartja.

— **Halálozás.** Ismét kidőlt egy a Nestorok közül. Az öreg, jó, jámbor F á r á ó Simon, Istennek hűségese szolgálja, nyájának hű pásztorja, életének 80 évében, október 6.-án Kolozsvárt a Karolina kórházban lelkét visszaadta Teremtőjének. 54 évet töltött az Ur szolgálatában mint fölszentelt pap a szépviziek áldott emlékü pásztorja s ebből az 54-ből 8 káplánkodási évet leszámítva, amit szülőföldjén, Szamosújvárt töltött, a többi szépvízi híveivel élte le, akiknek igazi lelki atyjuk és vezetőjük volt. 1899-ben alesperi címet kapott, az utolsó években egyszer már nyugalomba akart vonulni, de híveinek kérésére egyideig még megmaradt. Mint verus izraelita híveinek őszinte szeretetét vitte magával sírjába. „Emlékét még unokáinkban is áldani fogják mindazok, akikért szünetlenül imádkozott és bemutatta oly sokszor a vérontás nélküli áldozatát.“

— **Sajtóvasárnap.** Október 14.-én lesz a szokott sajtóvasárnap, melyen az egész országban templomi gyűjtést rendeznek a kath. sajtó támogatására. Nem kell külön fejtegetniünk a kath. sajtó szükségességét. Nincs nap, hogy ne érjen támadás hol itt, hol ott. Mi lenne, ha nem volnának bátor harcosaink és orgánumaink, hogy a támadásokat visszaverjék? Ne sajnáljuk hát

íllereinket a kath. sajtótól. Kath. lapjaink még nem állnak ott, hogy önmagukat föntartani tudják. Ha kath. testvéreink kath. ujságokat járatnának, kétségtelenül nem volna szükség sajtóvasárnapra. Amit ezzel a mulasztással vétettünk, hozzuk helyre legalább most ilyen alkalmakkor.

— **A 46-osok népiünnepélye.** Egészen úgy sikerült, mintahogyan előre gondoltuk. A főherceg is eljött, az idő is kedvezett; egy kissé hideg szárnyakra ílt ugyan a szél, de ez nem ártott semmit, a publikum csak úgy tödült a sátrak felé. Lehetett is kapni minden jót: virsli, sonkát, libát, ruccát, halászlévet, zöslöt, szivart stb. A halászcserda állott az érdeklődés középpontjában, mert a halászlé alföldi speciálitás, s a különlegességeknek mindig meg van a vonzó erejük, ha jók. S a halászlé nem tartozik a rossz dolgok közé. A konfettiben fürödni lehetett. Volt császa és szépségverseny. Az útbibin Springer Mariska nyerte az első díjat. (Nem is csúf kis leány a Mariska!) Este aztán befejezőképen hangverseny következett nagy, gazdag programmal. Minden számról külön nem emlékezhettünk meg, de kiemeljük a 82-esek derék zenekarát, amely művészi játékával nagyban emelte az estély nivóját. Nagy és megérdemelt sikert aratott a kis művészlánykánk: Stern Rózsa is, aki a játékonny célra való tekintettel szívesen lejött Pestről, ami pedig most nem csekély áldozat. Egyik szavatali darab nem egészen szerencsés megválasztása visszatetszést váltott ki, de azért a rendezőseget nem lehet felelőssé tenni. Az illetékes körök különben tapintatosan és lovagiasan reparáltak a dolgot. Az ünnepség 26.000 korona tiszta jövedelmet hozott. Ez olyan eredmény, ami a legmerészebb álmokat is felülmulja. Józsei főherceg 3000 koronát adott a játékonny célra.

— **Hős halottaink emlékezete.** Nagy védelmi harcunkban a hazáért hősi halált haltak emlékének kegyeletes ápolása s ezáltal a hazafias érzés emelése céljából a vallás- és közokt. miniszter reedeletere az ország összes iskoláiban nov. 2. vagy 5.-én gyászünnepséget tartanak hőseink sírjainak gondozására folytatandó gyűjtéssel.

— **A tanári többletmunka** megfelelő honorálása céljából mozgalom indult meg; ez teljesen méltányos dolog, amennyiben a többi hivatalok háborús többlet-munkáját már honorálták.

— **Adakozás.** Biró Sándor futásfalvi plebános 100 koronát adományozott a Majláth alapra. A segesvári oltáregylet a vágási templomnak következőket küldötte: 2 albat, 2 karinget, 2 oltárterítőt, 6 korpórát, 6 pallát, 3 vállkendőt, 10 kehelykendőt és 5 kéztörölt. — A Kereskedelmi Bank r. t. a gyulafehérvári főgimnázium új. segítőegyesületének 50 K-t adományozott.

— **Helyreigazítás.** Lapunk mult számában a tárca rovatban közölt verset: Rendelem a ravatalon címmel nem Ml., hanem Nil írta, katolikus nőiróink egyik kitűnősége, aki ezután gyakrabban fogja fölkeresni lapunkat írásaival.

— **Köszönet.** A szovátai plebánia ez úton is megköszöni a Központi Oltáregyesület ajándékát: 20 drb. gyönyörű és értékes fehérneműt.

— **Beíratások a székelyudvarhelyi főgimnáziumban.** A székelyudvarhelyi róm.

kath. főgimnáziumban október 11., 12., és 13. napján végezték a beíratásokat. A javító vizsgálatokat okt. 9.-én és 10.-én tartották meg. Az előadások okt. 15.-én kezdődnek.

— **Figyelmeztetés.** Az özvegyekről és árvákról szóló jelentéseket a hátralékosok haladéktalanul terjesszék fel a püspöki hivatalhoz.

— **Szüret.** Hétfőn, 8.-án kezdődött meg hivatalosan a szüret az erdélyi Hegyalján. De milyen hangtalan, csöndes volt a hegy a régi időkhöz képest! Ének nem hangzott, a cigány se húzta, a puskák durranása is elmaradt s elmaradtak velük a szüreti vendégeskedések is. A must azonban kitűnő s az ára szintén. Már az 5 koronánál tartunk, de ha jól vigyázunk, még emelkedni fog. Milyen élvezet lesz, mikor majd a 10-koronás borokat isszuk! Hát van miből, miért ne tennők?

IRODALOM.

Élet, képes heti folyóirat, szerkeszti Andor József. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest I. Fehérvári út 15/c. Előfizetési ára: egész évre 20 K.

Zászlók. Az ifjuság hűséges barátja, szórakoztatója, méltán versenyez a külföldi ifjusági lapok bármelyikével. Immár a XVI. évfolyamába lép jelen szeptemberi számával. Az Izsóf Alajos szerkesztésében megjelent kitérő lapot melegen ajánljuk az ifjuság pártfogásába. Előfizetési ára: egész évre 4 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VII. Damjanich u. 50.

Megszűnt a Borromeus. Őszinte fájdalommal olvassuk a Borromeus jelentését, hogy befejező füzetét adja olvasóinak. Harmincegy évi fennállás után meg kell szüntetni a lapot, mert az előállítási költségek oly nagyok, hogy nem tudják fedezni. Harmincegy évi kötelességteljesítés után ez igazán szomorú kimenés. Mindig fájjaljuk, ha amugy is szegény kath. sajtóorgánumaink valamelyike kidől, de sokszorosan érezzük egy-egy ilyen hézagpótló folyóiratnak megszűnését, amely a lelkész kedő papságnak olyan nagy segítséget nyújtott. Nemi halvány reményünk van, hogy ha a háború után megszűnnek az abnormis viszonyok, talán ez a derék folyóiratunk is újra él.

Pályázat.

Kettő megüresedett tanítói állásra sürgősen helyettes tanerőket keres 1000—1000 korona fizetéssel a csikjenőfalvi iskolaszék.

Varróár.

Az én patent varróáram úgy varr mint a varrógép: bőrt, lábbelit, szerzőmöt, szíjjat, szőrmét, szőnyeget, takarókat, sátor szövötteket, utikabátokat, zsákokat stb. Kezelése felelté könnyű. Nélkülözhetetlen mindenkinek, különösen kézműveseknek, gazdálkodóknak, katonáknak. Sok elismerő irat. Használhatósága garantálva. A teljes felszerelés ára cérnával együtt, négy különböző árral és használati utasítással a pénz előzetes beküldése mellett 4 kor. 10 fillér, utánvétellel 4 kor. 40 fill. Harctérré csak a pénz előzetes beküldése mellett. Szállítási költségek nem számítatnak. Elárusítóknak árkedvezmény.

Megrendelkező: **Bennek Józsefnél, Troppau, Szilezia. Herrengasse 41. 8—4—20**

Katholikus Népszövetségi Biztosítási Iroda

Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.

A Katholikus Népszövetség évek előtt felállította biztosítási irodáját azon célból, hogy úgy a tagoknak, mint a hozzáférőknek érdekét a biztosítás terén a lehetőséghez képest felkarolja, valamint a szervezeti erő kihasználásával oly előnyöket kivívjon és nyújthasson, melyeket egyedül nem érhetnének el. E célból több

elsőrendű magyar intézettel

valamint Európa egyik legregibb és leghatalmasabb intézetével lépett összeköttetésbe, mely intézetek

500 millió koronán felül alaptöke

és tartalékokkal rendelkezvén, teljesen megnyugvást szolgáltatnak, hogy mindenki nyugodtan rábízhatja vagyonát. Ezenkívül ezen intézetek mindenféle biztosítási ágazatot felkarolnak és így bármilyen téren kielégíthetik a biztosító közönség mindenemű igényeit.

Az iroda szervezetének fő előnye, hogy minden a kezében fut össze, mindig tudja, látja tagjainak ügyét és mindenkor ellenőrzi a szabályszerű, helyes eljárást; biztosítási dolgokban minden hozzáférőknek szakszerű és lelkiismeretes utbaigazítással szolgál.

Dijaink a legminimálisabbak.

Egyetlen elsőrendű intézet sem szabhat olcsóbb díjat.

Biztosításokat felvez:

Életbiztosításokat tőkére, vagy életjáradékra, halál, vagy elérés esetére, leánykiházasítási és fiu ellátási biztosításokat, valamint jelzalogos életbiztosításokat, ugyancsak családi ellátási biztosításokat.

Páratlan kedvezmény a papság részére, melyet káplánok, plebánosság történetű kinevezésük esetén nyerhetnek, de ebben fiatal plebánosok is részesülhetnek.

Tűzbiztosításokat

száraz és gyújtó villámcsapás ellen, rombolási károk is megtérítetnek. Templomokat, zárdákat, ingó és ingatlan tárgyakat, épületeket, természet, állatokat, lak és ipari berendezéseket, árukat és gépeket. Lábon álló termést.

Templomi harangokat törés vagy repedés által okozott károk ellen.

Törés által okozott károk ellen tükör és üvegtáblákat.

Betöréses lopás ellen templomok, zárdák értéktárgyait, szövetkezetek, pénzintézetek, áruaktárak, háztartási és iroda berendezéseket.

Rablás ellen, pénztári helyiségeket, valamint pénztári kiküldötteteket

Jégkár ellen mindenemű terményeket.

Baleset ellen bármily foglalkozásu egyént, élethossziglani vasuti baleset biztosítást egyszeri díjfizetéssel.

Szavatossági biztosítást templomok, egyetek, iparosok, kereskedők, gyárosok, gazdák, községek, ügyvédek, orvosok, gyógyszereszek, fürdők, szállodák számára.

Automobil biztosítást. — **Óvadék és kezességi biztosítást.** — **Eltulajdonítás, lopás** hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosítást.

Utipodgyász biztosítást. Mindenemű felvilágosítást készséggel nyújt a hozzáférőknek

Katholikus Népszövetségi Biztosítási Iroda

Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek mekkanikai szövődéje

WIEN,

Alapított 1838.

GUÁR:

VI., Webgasse 43.

600 alkalmazott.

Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dus választékban, mindenféle és ókeresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

Felelős szerkesztő: **Rass Károly.**

Nyomatott a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvárt.